

ק"פ (פתח תקווה) 65272-12-22 - מפלגת ישראל ביתנו נ' יוסי כמיסה

בית משפט השלום בפתח תקווה

ק"פ 65272-12-22 כמיסה נ' ליברמן ואח'
תיק חיצוני:

מספר בקשה: 6

לפני כבוד השופט, סגן הנשיא ארז נוריאלי

המבקשים 1. מפלגת ישראל ביתנו
2. אביגדור ליברמן

נגד

המשיב יוסי כמיסה

החלטה

לפני בקשה לפסיקת הוצאות לפי סעיף 80 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "**חוק העונשין**").

רקע

1. ביום 29.12.2022 הוגש נגד המבקשים כתב קובלנה פלילית, המייחס למבקשים ביצוע עבירות לפי חוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965 (להלן: "**חוק איסור לשון הרע**").

2. בכתב הקובלנה נכתב: "בהתאם לסעיף 69 לחוק סדר הדין הפלילי... מתבקשת היועצת המשפטית לממשלה להורות על הסרת חסינותם של הנאשמים על מנת לדון בקובלנה".

3. במהלך דיון שנערך ביום 03.01.2023 בק"פ 6947-09-22 **ליברמן ואח' נ' כמיסה** (קובלנה פלילית שהגישו המבקשים נגד המשיב), טען ב"כ המבקשים כי בהתאם לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, תשי"א-1951 (להלן: "**חוק חסינות חברי הכנסת**"), המשיב אינו יכול להגיש נגד המבקשים קובלנה פלילית עובר לקבלת אישור היועצת המשפטית לממשלה. ביום 04.06.2023 שב וחזר על הדברים. בית המשפט קבע בהחלטתו כי ככל ולא יתקבל אישור היועצת המשפטית לממשלה, תישקל מחיקת הקובלנה הפלילית.

4. ביום 18.01.2024 הגיש ב"כ המשיב בקשה לביטול הקובלנה הפלילית, בין היתר נוכח עמדת

המשנה לפרקליט המדינה (עניינים פלייט) ולפיה, חוק חסינות חברי כנסת אינו קובע הוראות המאפשרות את הסרת החסינות ביחס לקובלנה פלילית. המבקשים הסכימו לבקשה ועל כן, הוריתי על מחיקת הקובלנה הפלילית, זאת בהתאם לסעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב), תשמ"ב-1982 (להלן: "**החסד"פ**").

5. על בסיס עובדות ונתונים אלה, עתרו המבקשים לפסוק להם הוצאות על פי סעיף 80(א) לחוק העונשין.

תמצית הבקשה

6. **לטענת המבקשים**, לא היה מקום להגיש את הקובלנה, וזאת נוכח לשון סעיף 4א לחוק חסינות חברי הכנסת, הקובע כי יש לקבל אישור מראש מהיועצת המשפטית לממשלה, להגשת תביעה נגד חבר כנסת.

7. המבקשים, כך נטען, כילו זמן ומשאבים מיותרים, כשתוצאת מחיקת הקובלנה הייתה ידועה מראש. לא זו אף זו, ב"כ המשיב היה מודע להוראת החוק ולמרות זאת, בחר להגיש את הקובלנה הפלילית עובר לקבלת אישור היועצת המשפטית לממשלה.

8. לאחר הגשת כתב הקובלנה הפלילית נגד המבקשים, התקיימו שני דיונים על כל המשתמע מכך וב"כ המשיב הגיש בקשה למחיקת הקובלנה רק בסמוך למועד הדיון שנקבע.

9. על כן, עתרו המבקשים לפצותם בסך של 4,473 ₪, סכום הגבוה מהסכום המקסימלי הקובע בסעיף ב(1) לתוספת לתקנות סדר הדין (פיצויים בשל מעצר או מאסר) (הוצאות הגנה), תשמ"ב-1982 (להלן: "**תקנות סדר הדין**"). זאת, בצירוף חיוב בתשלום מע"מ לכל תשלום שיושת על המשיב, בהתאם להוראת תקנה 9(ג) לתקנות סדר הדין ובסך הכול, עתרו להורות על תשלום פיצוי בסך 5,233 ₪.

10. המבקשים הפנו לפסיקה ענפה ממנה עולה כי דומה הקובלנה הפלילית הפרטית לתביעה אזרחית בין שני אנשים פרטיים, במסגרתה אך טבעי הדבר כי הצד המפסיד ישפה את הזוכה על הוצאותיו.

11. **ב"כ המשיב התנגד לבקשה.**

12. ב"כ המשיב ביקש לקבוע כי הקובלנה שהוגשה נמחקה בשל טענות מקדמיות לפי סעיף 150 לחסד"פ. לטענתו, המשיב (הקובל) לא חזר בו מהגשת הקובלנה אלא זו בוטלה נוכח קיומה של טענה מקדמית הקבועה בסעיף 149(7) לחסד"פ, היא טענת החסינות שלא הוסרה. לפיכך, בהתאם לסעיף 80(א) לחוק העונשין, לא ניתן לפסוק הוצאות לנאשם מקום בו קובלנה פלילית בוטלה נוכח קיומה של טענה מקדמית.

13. לחילופין, טען ב"כ המשיב כי בנסיבות המקרה, ביטול הקובלנה הפלילית אינו מצדיק קביעת

פיצויים מכוח סעיף 80 לחוק העונשין.

14. לטענתו, הקובלנה הוגשה בתום לב והיא מבוססת על תשתית ראייתית ברמה הנדרשת ואף מעבר לכך.
15. בד בבד עם הגשת כתב הקובלנה, הוגשה בקשה ליועצת המשפטית לממשלה להסרת חסינותו של המבקש.
16. ב"כ המשיב הוסיף כי טענת המבקשים לפיה: "תוצאת מחיקת הקובלנה הייתה ידועה מראש לכל בר דעת, כבר מרגע הגשתה" שגויה. אם נכונה הייתה הטענה, היה על בית המשפט להורות על מחיקתה זה מכבר.
17. ב"כ המשיב ציין כי פעל ככל יכולתו להחיש את הטיפול בבקשה ופנה בשל כך ושב ופנה ללשכת פרקליט המדינה.
18. עוד הפנה לשלב בו נמחקה הקובלנה. משמדובר בשלב כה מוקדם, ומשהתוצאה, לטענתם, הייתה "ידועה מראש לכל בר דעת" ומשהיו אמורים להתכונן, בכל מקרה, לקובלנה הפלילית שהתנהלה במקביל, אין מקום להורות על פיצוי כספי.
19. המשיב ביקש לחייב את המבקשים בהוצאות התגובה שנכתבה בתוספת מע"מ.

דין ומסקנות

20. הוראת סעיף 4א לחוק חסינות חברי הכנסת קובעת כי: **"לא תוגש קובלנה פלילית נגד חבר הכנסת בשל עבירה שנעברה בזמן היותו חבר הכנסת או לפני שהיה לחבר הכנסת"**.
21. הוראת החוק קובעת במפורש כי לא ניתן להגיש קובלנה פלילית נגד חבר כנסת בשל עבירה שהתבצעה בעת שכיהן כחבר כנסת בכנסת ישראל. משהגיש המשיב כתב קובלנה עובר לקבלת אישור היועצת המשפטית לממשלה להסרת חסינותו של המבקש, פעל הוא בניגוד להוראת החוק. בקשתו למחיקת הקובלנה (משום שלא הוסרה חסינותו של המבקש) אינה מכוח קבלת טענה מקדמית כזו או אחרת אלא אך בשל העובדה כי המשיב היה מנוע מהגשת הקובלנה הפלילית מלכתחילה, עובר להסרת חסינותו של המבקש, חסינות המוענקת לו מכוח דין.
22. נוכח מסקנתי זו, אני דוחה את טענתו של ב"כ המשיב לפיה הקובלנה נמחקה נוכח קבלתה של טענה מקדמית היא טענת החסינות.
23. הבסיס המשפטי להגשת בקשה לתשלום פיצוי והוצאות מקום בו הליך פלילי הסתיים בזיכוי או בביטול אישום מושתת על הוראת סעיף 80(א) לחוק העונשין:

"משפט שנפתח שלא דרך קובלנה וראה בית המשפט שלא היה יסוד להאשמה, או שראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת, רשאי הוא לצוות כי

אוצר המדינה ישלם למבקש הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו או מאסרו בשל האשמה שממנה זוכה, או בשל אישום שבוטל לפי סעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 בסכום שייראה לבית המשפט; במשפט שמנהל קובל רשאי בית המשפט להטיל על הקובל תשלום כאמור".

24. בע"פ 4466/98 דבש נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(3) 73 (2002) (להלן: "פרשת דבש" או "עניין דבש"), עמד בית המשפט העליון בהרחבה על תכליתו של סעיף 80 לחוק העונשין, לרבות האיזונים הנדרשים בין האינטרסים של המבקש והפגיעה בזכותו לחירות, כבוד ופרטיות, לבין האינטרסים של הציבור באכיפת החוק והעמדה לדין של עבריינים.

25. נקודת המוצא היא כי לא כל חזרה מאישום, ביטול כתב אישום או זיכוי דינם פסיקת פיצויים.

26. בעפ"ג (מחוזי מרכז) 65947-06-25 פוגולילו נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 22.10.2025), נקבע כך:

"כפי שנפסק לא אחת, עצם זיכוי של נאשם אין בו כשלעצמו כדי להקנות לו זכות אוטומטית לפיצויים. לשם כך נדרש שיתקיים אחת משתי עילות חלופיות: האחת, כי "לא היה יסוד להאשמה"; השנייה, כי התקיימו "נסיבות אחרות המצדיקות זאת". רק בהתקיים אחת משתי עילות אלה, מוסמך בית המשפט, אך אינו מחויב, להורות על פסיקת פיצויים לזכות המבקש. ברע"פ 4121/09 עו"ד שגיא נ' מדינת ישראל (2.3.2011) קבע כב' השופט ג'ובראן שגם מי שמתקיים לגביו אחד התנאים הנ"ל לא זכאי לפיצוי אוטומטי שכן מדובר בסעיף שהוא "אתר של איזון בין שיקולים נוגדים. מחד יש להביא בכל חשבון הנזק שנגרם לנאשם בעקבות ההליך שנכפה עליו... מאידך יש להביא בכלל חשבון את האינטרס המשמעותי באכיפת החוק".

27. פסיקת הוצאות תעשה רק בהתקיימם של התנאים שפורטו בסעיף 80 לחוק העונשין. התנאי הראשון הוא כי המבקש זוכה בדין או שהאישום נגדו בוטל. התנאי השני כולל שתי חלופות: (1) ראה בית המשפט כי לא היה יסוד לאשמה. (2) ראה בית המשפט נסיבות אחרות המצדיקות זאת.

28. התנאים פורשו בפסיקה כך שהתנאי "לא היה יסוד להאשמה" הוא פורמלי ונוקשה, בגדרו בוחן בית המשפט את התשתית הראייתית עובר להגשת כתב האישום. כלומר, האם היה "סיכוי סביר להרשעה" או חוסר תום לב וזדון, רשלנות חמורה או אי סבירות מהותית בהגשת האישום (ראה גם ע"פ 5097/10 בוגנים נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 15.01.2013) (להלן: "עניין בוגנים").

29. בפסיקה נקבעו מספר מבחני משנה חלופיים, שעמידה בהם יכול ותבסס מסקנה לפיה לא

היה יסוד לאשמה מלכתחילה. כך, למשל, יכול ותקום עילה כאשר המעשה המתואר בכתב האישום אינו עולה לכדי היותו עבירה; לא הייתה תשתית ראיות ראויה; חומר החקירה שהיה בפני התביעה עובר להגשת כתב האישום, היה אמור להעלות אצל תובע סביר ציפייה לכך שבראיות אין די לצורך ביסוס הרשעה; בחינה שנערכת לאחר מעשה מובילה למסקנה שהזיכוי היה צפוי מראש (ראה גם **פרשת דבש**).

30. אשר ל"נסיבות אחרות המצדיקות זאת", מדובר בעילה גמישה ורחבה, ובבסיסה מאזן שיקולי צדק. עילה זו מאפשרת לבית המשפט שיקול דעת רחב, כאשר ברבות השנים התמקד הדיון בשלוש קטגוריות מרכזיות: בחינת הליכי המשפט עצמם, אופי וטיב הזיכוי, התחשבות בנסיבות אישיות של הנאשם (**פרשת דבש**, פסקה 3).

31. לצד מבחנים אלה, התפתחו בפסיקה לאורך השנים מבחני עזר, שמטרתם לאזן בין כלל השיקולים ובין היתר, התנהלות התביעה בשלב המשפט, התנהגות הנאשם בשלבי המשפט השונים, ונסיבות כלליות דוגמת סוג העבירה והעונש לו היה צפוי הנאשם וכן, שיקולים נוספים שימצא בית המשפט לנכון (רע"פ 8647/21 **אזרד נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 28.04.2022); ע"פ 5851/19 **מדינת ישראל נ' אברג'ל** (פורסם בנבו, 02.02.2020); ע"פ 853/19 **מור נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 07.11.2019); ע"פ 1986/11 **פלוני נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 12.03.2013); ע"פ 1442/12 **פלוני נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 26.02.2013) (להלן: "**עניין פלוני**"). כך, למשל, נקבע כי על בית המשפט לבדוק האם האישום הוגש בתום לב, או שמא נפל הנאשם קורבן לעלילת שווא או לשיקולים זרים; האם החקירה נוהלה באופן ראוי, לרבות כל הבדיקות שהיו אמורות להיערך טרם קבלת ההחלטה בדבר הגשת כתב האישום; והאם קיימים מחדלי חקירה. אשר לניהול ההליך בבית המשפט, יש לבחון האם ההליך התנהל באופן שהכביד על הנאשם ללא הצדקה וכתוצאה מכך נגרמו לו הוצאות יתרות; האם המשפט התארך שעה שהנאשם היה נתון במעצר, ככל שהתארכות המשפט לא מיוחסת לנאשם עצמו. אשר לתוצאות המשפט, האם התברר בדיעבד, ואף שמלכתחילה היה יסוד להאשמה, כי לא היה מקום להגיש את כתב האישום, בשל שיקולים מיוחדים הנוגעים לעניין הציבורי, לנאשם, או לנסיבות אחרות; האם בית המשפט קבע בצורה פסקנית שהנאשם "לא ביצע את העבירה", האם זוכה "מחמת הספק", או שמא זוכה בשל פגם דיוני בניהול המשפט (ע"פ 7826/96 **רייש נ' מדינת ישראל** (08.05.1997), פסקה 4 להחלטת כב' השופט זמיר).

32. עוד נקבע שעילה זו, שממילא אינה מוגדרת כרשימה סגורה (עניין **פלוני**, פסקה 5), מאפשרת לבית המשפט לשקול גם שיקולים של צדק, אף אם הגיע למסקנה כי מלכתחילה היה מקום להאשמה (עניין **בוגנים**, פסקה 19).

33. סעיף 80 לחוק העונשין מציב את הקובל בעמדה זהה לעמדת המדינה במעמדה כמגישת כתבי אישום בהקשר של תשלום הוצאות מכוחו, ואינו מבחין ביניהם. גם התקנות שהתקין שר המשפטים, אינן מבחינות בין קובל פרטי לבין המדינה בהקשר לגובה סכום ההוצאות שבו ניתן לחייב.

34. בפסיקה נקבע כי סכומי ההוצאות המרביים הקבועים בתקנות סדר הדין חלים גם על קובלנות פליליות. מקום שבו רואה בית המשפט לנכון לפסוק הוצאות ושכ"ט עו"ד לטובת נאשם בקובלנה פלילית, עליו לעשות כן במסגרת המגבלות הקבועות בסעיף 80(ב) לחוק העונשין והתקנות שהותקנו על פיו (ראו ע"פ (מחוזי תל אביב) 70053/08 **אור עד מהנדסים (1987) בע"מ נ' קבוצת לב אופיר בע"מ** (פורסם בנבו, 12.9.2009); עק"פ (חיפה) 51096-03-11 **יורם וינמן נ' אוסנת זיו** (פורסם בנבו, 01.06.2011)).

35. לא נעלם מעיני כי בפסיקת בתי המשפט נקבע לא אחת כי לקובלנה פלילית מאפיינים דומים לתביעה אזרחית ולכן יש לאמץ בעת פסיקת הוצאות את הכללים הנוהגים במשפט האזרחי (ראו למשל: עק"פ (חיפה) 16927-04-15 **אהוד הלפרין נ' דן משה כרמי** (פורסם בנבו, 14.05.2015); עק"פ (באר שבע) 23220-12-16 **אבירם דהרי נ' דרור לדרמן** (פורסם בנבו, 15.10.2017); עק"פ (חיפה) 39697-06-17 **עו"ד גלית סולומונוב נ' אסף פוגל** (פורסם בנבו, 25.09.2017); עק"פ (חיפה) 51096-03-11 **וינמן נ' זיו** (פורסם בנבו, 01.01.2011)). אולם, גישה זו אינה עולה מלשונם של סעיף 80 לחוק העונשין והתקנות שהותקנו מכוחו, שאינם מבחינים בין קובל פרטי לבין המדינה. גישה זו מתכתבת עם הביקורת שניתן למצוא בפסיקה על מוסד הקובלנה הפלילית ועל השימוש שנעשה בו בפועל. עם זאת, כל עוד מוסד הקובלנה הפלילית שריר וקיים, חלות לגביו הוראות החוק כלשונן.

36. העילה הראשונה, שעניינה קיומו של "יסוד סביר להאשמה" מתקיימת במקרים חריגים בלבד, כאשר מתרשם בית המשפט שנלווית להחלטה זדון, חוסר תום לב, רשלנות חמורה במיוחד, או חוסר סבירות מהותי ובולט. העילה מתגבשת, דרך כלל, כאשר הנאשם זוכה או כאשר כתב האישום נגדו בוטל - תנאי שהוא הכרחי אך אינו מספיק כשלעצמו. על בית המשפט לבחון את חומר הראיות שעמד בפני התביעה במועד הגשת כתב האישום ולקבוע האם התקיים באותה עת, יסוד סביר להאשמה. המבחן המרכזי שבית המשפט מפעיל הוא מבחן הסבירות: האם תובע סביר, שפועל בתום לב ועל סמך החומר שהיה ברשותו, היה מחליט להגיש כתב אישום (ראו למשל ע"פ 1767/94 **חגי יוסף נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 07.02.99), פסקה ג).

37. יפים לענייננו הדברים שנכתבו בעניין בוגנים:

"הנה כי כן, על מנת להיכנס לקטגוריה של העילה הראשונה המצדיקה פיצוי והחזר הוצאות, יש צורך להוכיח כי כתב האישום הוגש מבלי שהיה לו בסיס כלשהו, או שהיסוד להאשמה היה רעוע ביותר (השוו: עניין דבש, בעמ' 106, עניין בן ברוך, שם). מדובר אפוא בסיטואציות חריגות של זדון, חוסר תום לב, רשלנות חמורה ביותר, או אי סבירות מהותית ובולטת".

38. בעניינו, המשיב לא עמד בתנאי הסף להגשת הקובלנה הפלילית.

39. משלא הוסרה חסינותו של המבקש, לא עבר המשיב את המשוכה הראשונה הנדרשת להגשת קובלנה פלילית נגד המבקש. משכך, אין נפקות לקיומו של "יסוד סביר לאשמה". ההחלטה על מחיקת הקובלנה, בהסכמת ב"כ המשיב, ניתנה עוד לפני שהוגש לעיוני חומר ראיות בהליך זה. לפיכך, אין בידי כל אינדיקציה לקבוע האם התשתית הראייתית שעמדה בפני המשיב ערב הגשת כתב הקובלנה, בהליך זה, הייתה מבוססת אם לאו.

40. נותר לבחון קיומן של "**נסיבות אחרות המצדיקות זאת**": כאמור, לעילה זו נקבעו שלוש קטגוריות נסיבתיות, שנועדו לסייע בהכוונת שיקול הדעת השיפוטי: הליכי המשפט; אופי הזיכוי וטיבו; נסיבות אישיות של הנאשם החיצוניות למשפט (ראה ע"פ 1442/12 **פלוני נ' מדינת ישראל** פסקאות 6 ו-7 (פורסם בנבו, 26.02.2013)).

41. במקרה שלפני, הקובלנה נמחקה עובר לשמיעת הראיות. נוכח השתלשלות האירועים והנסיבות, אני קובע כי המשיב הגיש את הקובלנה לבית המשפט, ללא שהתקבלו האישורים הנדרשים על פי חוק להגשתה ובטרם קבלת אישור היועצת המשפטית לממשלה להגשת קובלנה פלילית נגד חבר כנסת. הגשת קובלנה פלילית בדרך זו, מקימה כשלעצמה חובת פיצוי.

42. אכן, ב"כ המבקשים הכין עצמו גם לקובלנה פלילית שהתנהלה בהליך המקביל (ק"פ 6947-09-22), אך עדיין נאלץ להתכונן לדיונים, להשיב בכתב ובעל פה לבקשות שהוגשו אגב הליך זה נושא בקשה זו.

43. בנסיבות מקרה זה, אין מקום לפסוק הוצאות החורגות מהסכום המקסימלי כפי שנקבע בתקנות סדר הדין. לא הוצגו אסמכתאות לפגיעה כלכלית או נזקים מיוחדים שנגרמו. על כן, ישלם המשיב למבקשים את הסכום שנקבע בתקנות סדר הדין ובהתאם למדד המחירים לצרכן, בהתאם לפירוט הבא: תשלום בגין לימוד התיק, עבודת הכנה ודיון ראשון בסך ₪ 2,791; תשלום בגין הדיון השני בסך ₪ 837. סך הכול: ₪ 3,628 ובתוספת מע"מ 18%.

סוף דבר

44. לאור האמור לעיל, אני מורה כי המשיב, ישלם למבקשים הוצאות הכוללות שכר טרחת עו"ד בסך כולל של ₪ 4,281.04 (כולל מע"מ).

ב"כ המבקשים יעביר למזכירות בית המשפט את פרטי חשבון הבנק לצורך קבלת התשלום וזאת, בתוך 10 ימים מהיום.

הסכום האמור ישולם למבקשים בתוך 60 ימים מהיום, שאם לא כן, ישא הפרשי ריבית והצמדה כחוק.

המזכירות תעביר העתק ההחלטה לידיעת ב"כ הצדדים.

זכות ערעור כחוק.

ניתנה היום, י"ב חשוון תשפ"ו, 03 נובמבר 2025,
בהעדר הצדדים.